

Middelen om de geldhoeveelheid te beïnvloeden

De centrale bank kan de geldhoeveelheid beïnvloeden door aan banken voor te schrijven hoeveel procent chartale dekking zij moeten hebben voor de hoeveelheid giraal geld die de banken hebben uitstaan. Als de centrale bank dit percentage verhoogt zullen de banken hun hoeveelheid uitstaande girale tegoeden moeten verkleinen. Verlaagt de centrale bank dit percentage dan kunnen de banken deze tegoeden verhogen.

Een andere manier waarop de centrale bank de geldhoeveelheid kan beïnvloeden is door waardepapieren van de banken op te kopen. Als de centrale bank dit doet beschikken banken over meer liquide middelen en kunnen ze dus meer giraal geld uitgeven.

Toen de FED in de VS de geldhoeveelheid wilde verhogen was dit laatste de manier waarop ze dat deed. Ze kocht voor miljarden aan obligaties op die in het bezit waren van banken.

Als de centrale bank de geldhoeveelheid vergroot hoopt ze daarmee de economie te stimuleren, maar zal zij tegelijkertijd inflatie bevorderen.

De economie wordt bij een grotere geldhoeveelheid gestimuleerd omdat een grotere geldhoeveelheid gepaard zal gaan met een lagere rente. Als de rente lager is zullen bedrijven meer investeren en wordt er dus meer geproduceerd. De hogere productie betekent een afname van de werkloosheid.

Dat bedrijven meer gaan investeren als de rente laag is valt wel te verklaren. Investeren betekent het kopen van productiemiddelen. Wie productiemiddelen koopt heeft daar geld voor nodig. Op de lange duur komt dit geld weer terug door de verkoop van goederen. Zolang dat echter niet het geval is levert dit geld geen rente op. Hoe hoger de rente hoe duurder het dus is om te investeren.

Iets ander gezegd: kapitaal is een van de productiefactoren. Producteren is het combineren van de productiefactoren arbeid, natuur, kapitaal en ondernemerschap. De beloningen die naar deze productiefactoren gaan zijn loon, pacht, interest en winst. Wordt de beloning (interest = rente) voor de productiefactor kapitaal hoger, dan zal de ondernemer minder winst overhouden. Een hogere rente kan dus betekenen dat hij minder kapitaal gaat gebruiken.

Dat de prijzen zullen stijgen als de economie wordt gestimuleerd is ook niet zo vreemd. Er zal meer vraag ontstaan naar goederen (kapitaalgoederen zowel als consumptiegoederen). Bij een grotere vraag naar goederen zal de productiecapaciteit meer worden benut en dat zal betekenen dat goederen schaarser worden en daarbij horen hogere prijzen. Ook zullen de lonen stijgen (want meer vraag naar arbeid). Deze hogere lonen zullen echter weer doorberekend worden in de prijzen.

Ook zal de consumptie gestimuleerd worden als de rente daalt. Immers lenen wordt goedkoper, dus zullen mensen eerder overgaan tot het afsluiten van een lening om consumptiegoederen aan te schaffen. Ook dat zal weer leiden tot prijsstijging.